

COOPERATIO MISSIONALIS

Instrukcja Kongregacji Ewangelizacji Narodów o współpracy misyjnej

Warszawa 2006

Papieskie Dzieła Misyjne

01-015 Warszawa, Skwer Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 9

tel. (022) 838-29-44; 636-93-28; fax: (022) 838-00-08

e-mail: pdm@missio.org.pl

Za pozwoleniem Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski SEP-1.12.1-3
z dn. 19 stycznia 1999 r.

Wydanie II

ISBN 83-86271-26-4

Warszawa, dnia 8 stycznia 1999 r.

N. 58/99/P.

PRYMAS POLSKI

Praca misyjna należy do najważniejszych obowiązków Kościoła. Ten obowiązek jest odczuwalny szczególnie w czasie przygotowań do Wielkiego Jubileuszu.

Jestem wdzięczny naszym Papieskim Dziełom Misyjnym za przetłumaczenie tekstu Instrukcji Kongregacji Ewangelizacji Narodów. Niech treść tego pouczenia i zachęty znajdzie oddźwięk w każdej diecezji, w każdym zgromadzeniu zakonnym i w każdej parafii.

Józef Kardynał Glemp
Prymas Polski

Wstęp

Kongregacja Ewangelizacji Narodów dokłada wszelkich starań, by możliwie najwłaściwiej odpowiedzieć na zlecenie jej przez Papieża zadanie prowadzenia i koordynowania dzieła ewangelizacji i współpracy misyjnej w całym świecie, „ażeby Lud Boży, napełniony duchem misyjnym i świadomy swojej odpowiedzialności, owocnie współpracował z dziełem misyjnym przez modlitwę, świadectwo życia, działalność i pomoc finansową”¹.

Zważywszy, iż Sobór Watykański II tak mocno podkreślił odpowiedzialność Papieża, Kolegium Biskupów, jak również poszczególnych Pasterzy za głoszenie Ewangelii², Kongregacja Ewangelizacji Narodów uznała za niezbędne pogłębienie uzasadnienia doktrynalnego, a jeszcze bardziej apostołskiego ożywienia współpracy misyjnej, która jest wspólnym obowiązkiem, wymagającym zaangażowania Stolicy Świętej oraz Kościołów partykularnych. Uczyniła to podczas Zebrania Plenarnego w dniach 25-28 czerwca 1968 roku, którego owocem była zatwierdzona przez Pawła VI Instrukcja *Quo aptius*³.

---

¹ Jan Paweł II, Konst. apost. *Pastor Bonus* (28 czerwca 1988), art. 87; AAS 80 (1988); por. KPK, kan. 781, 791.

² Por. Sobór Wat. II, Konst. dogm. *Lumen gentium*, n. 23; Dekr. *Ad gentes*, n. 38; Dekr. *Christus Dominus*, n. 6.

³ Por. Kongr. De Propaganda Fide, Instr. *Quo aptius* (24 lutego 1969); AAS 61 (1969), s. 276-281.

Po nowej zachęcie Kodeksu Prawa Kanonicznego⁴ i encyklice Jana Pawła II *Redemptoris missio*⁵ ten sam temat został poruszony na Zebraniu Plenarnym Kongregacji w dniach 25-28 kwietnia 1995 roku, które też wniosło pożyteczne i konkretne „Propozycje końcowe”.

Wreszcie ten sam temat w aspekcie wspólnej odpowiedzialności został podjęty podczas specjalnego spotkania w Rzymie w dniach 29 kwietnia – 1 maja 1996, w którym wzięli udział niektórzy Biskupi Przewodniczący Komisji Misyjnych Episkopatów oraz wybrani według kryterium reprezentatywności dla całego Kościoła Krajowi Dyrektorzy Papieskich Dziel Misyjnych (PDM).

Wkład zarówno Zebrania Plenarnego Kongregacji z 1995 roku, jak i Spotkania z roku 1996 stał się punktem wyjścia do odnowienia Instrukcji *Quo aptius*, zasadniczo jeszcze ważnej, lecz wymagającej gruntownej rewizji.

Przez niniejszą Instrukcję Kongregacja Ewangelizacji Narodów chce osiągnąć potrójny cel:

1. Potwierdzić zasady doktrynalne leżące u podstaw współpracy misyjnej.
2. Dać wytyczne dotyczące współpracy misyjnej, ze szczególnym odniesieniem do PDM, zwłaszcza w sprawie relacji między Kongregacją Ewangelizacji Narodów a Konferencjami Biskupów.
3. Zachęcić do podejmowania i określić różne inicjatywy współpracy misyjnej diecezji z terytoriów prawa ogólnego na rzecz młodych Kościołów.

---

⁴ Por. KPK, kan. 781, 782, 791.

⁵ Por. Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990), n. 77-86; AAS 83 (1991), s. 324-333.

Do opracowania niniejszej Instrukcji, zawierającej gruntownie zrewidowany materiał Instrukcji *Quo aptius*, przyczynili się także niektórzy Biskupi, członkowie Komisji Misyjnych Episkopatów i wielu Dyrektorów Krajowych PDM.

Kongregacja Ewangelizacji Narodów ma nadzieję, że owoc tej wspólnej pracy nad odnową dokumentu przyczyni się do nowego ożywienia współpracy misyjnej, niezbędnego, by misja Kościoła *ad gentes* mogła przyczynić się, jak pragnie tego Papież Jan Paweł II, do „nowej wiosny Ewangelii”⁶.

---

⁶ Tamże, n. 86; AAS 83 (1991), s. 333.

ZASADY DOKTRYNALNE

1. Uzasadnienie i aktualność misji *ad gentes*

„Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury”⁷. Otrzymał on nakaz urzeczywistniania planu powszechnego zbawienia, który od czasów przedwiecznych wypływa ze „źródła miłości”, czyli z miłości Boga Ojca. Będąc „powszechnym sakramentem zbawienia”⁸, przedstawia się on światu jako przedłużenie misterium i posłannictwa Chrystusa, jedyne Odkupiciela i pierwszego Misjonarza Ojca. Kościół zebrany w jedno przez Ducha Świętego, głównego sprawcę misji, od Niego otrzymuje światło i moc do głoszenia prawdy o Chrystusie i o objawionym przezeń Ojcu. Misja Kościoła ma więc zasadniczo charakter „trynitarny”.

Głęboko przekonany o swojej tożsamości i misji Kościół urzeczywistnia tę tożsamość i misję przez zaangażowanie swoich dzieci.

Dane apostołom polecenie zmartwychwstałego Pana: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu” (Mt 28,10), również dzisiaj ubogaca Kościół całą swoją wartością i mocą. Kościół nie może ani nie zamierza uwalniać się od odpowiedzialności za wypełnienie tego polecenia, pewien, że dzięki jego posłudze wszyscy ludzie będą mogli skorzystać ze swojego pełnego prawa do spotkania Chrystusa Odkupiciela. Misja *ad gentes*, którą charakteryzuje

---

⁷ Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 2.

⁸ Sobór Wat. II, Konst. dogm. *Lumen gentium*, 1, 45; Dekr. *Ad gentes*, n. 5, por. Paweł VI, Adhort. apost. *Evangelii nuntiandi* (8 grudnia 1975), n. 15: AAS 68 (1976), s. 13-15; por. Jan Paweł II *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990), n. 9-10: AAS 83 (1991), s. 257-259.

się jako dzieło głoszenia Chrystusa i Jego Ewangelii, budowania Kościoła lokalnego oraz szerzenia wartości Królestwa wśród niechrześcijan⁹, jest więc obowiązująca, żywotna i aktualna. Co więcej, mając na uwadze rzeczywistość demograficzną i społeczno-religijną w świecie, należy uważać, że misja ta dopiero się rozpoczyna¹⁰. U progu trzeciego tysiąclecia misyjne zadanie Kościoła nie zmierza, bynajmniej, do wygaśnięcia, przeciwnie, jego horyzonty wciąż się poszerzają¹¹.

Kościół powszechny, wszystkie Kościoły partykularne, wszystkie instytucje i stowarzyszenia kościelne oraz każdy chrześcijanin – wszyscy mają obowiązek angażowania się, aby rozszerzało się orędzie Pana aż po krańce ziemi (por. Dz 1,8) i Mistyczne Ciało osiągnęło pełnię swojej dojrzałości w Chrystusie (por. Ef 4,13). Zawsze zatem pozostaną aktualne słowa apostołów, które Kościół wciąż z głębokim przekonaniem powtarza: „Nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli” (Dz 4,20)¹².

2. Wszyscy chrześcijanie zaangażowani we współpracę misyjną

„Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam” (J 20,21). Ta wypowiedź Jezusa jest wiążąca i najlepiej wyraża jedność oraz ciągłość misji. *Missio Ecclesiae* bierze bowiem początek z *missio Dei*.

---

⁹ Por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 6; Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990), n. 34: AAS 83 (1991), s. 279-280; por. także: tamże, n. 20; AAS (1991), s. 267-268.

¹⁰ Tamże, n. 1: AAS 83 (1991), s. 249-250.

¹¹ Tamże, n. 31-35; AAS 83 (1991), s. 276-281.

¹² Por. tamże, n. 11: AAS 83 (1991), s. 259-260; KPK, kan. 791, 1.

Cały Kościół jest wezwany do zaangażowania się w ową misję przez autentyczną współpracę. Każdy bowiem chrześcijanin na mocy chrztu i bierzmowania włącza się w nurt działania nadprzyrodzonego, w wieczny plan samego Boga dotyczący powszechnego zbawienia, który realizuje się dzień po dniu wobec następujących po sobie pokoleń, tworzących wielką ludzką rodzinę.

Udział wspólnot kościelnych i pojedynczych wiernych w realizacji tego Bożego planu nazywa się „współpracą misyjną”, urzeczywistnianą w różnych formach: poprzez modlitwę, świadectwo, wyrzeczenie, ofiarowanie własnej pracy, niesienie pomocy materialnej i inne. Taka współpraca to pierwszy owoc animacji misyjnej, rozumianej jako ożywianie ducha misyjnego, otwierającego wiernych, instytucje i wspólnoty na prawdę o powszechnej odpowiedzialności, a tym samym kształtującego świadomość i mentalność misyjną dotyczącą misji *ad gentes*. Każda inicjatywa w animacji misyjnej kieruje się więc ku właściwemu swojemu celowi – ku formowaniu ludu Bożego, otwartego na „specyficzną” misję powszechną, budzeniu doświadczeń i licznych powołań misyjnych i inspirowaniu do tworzenia wszelkich form współpracy w dziele ewangelizacji¹³.

Ta niezbędna dla ewangelizacji świata współpraca jest prawem i obowiązkiem wszystkich ochrzczonych¹⁴, tkwiącym głęboko w samej ich tożsamości jako członków Ciała Mistycznego, a konkretyzującym się w różnych formach i na różnych poziomach odpowiedzialności i czynnego zaangażowania. „Współpraca ta jest zakorzeniona i przeżywana przede wszystkim w osobistym zjednoczeniu z Chrystusem

---

¹³ Por. tamże, n. 77-86: AAS 83 (1991), s. 324-333; KPK, kan. 781.

¹⁴ Por. KPK, kan. 781.

(...). Skuteczność działania na polu misyjnym Kościoła zależy od świętości życia każdego chrześcijanina”¹⁵.

Współpraca misyjna wymaga odpowiedniej koordynacji, aby urzeczywistniała się nie tylko w sposób uporządkowany, ale przede wszystkim w duchu kościelnej komunii i żeby mogła osiągać swój cel. Taka współpraca daje nam udział w komunii samego Boga w Trójcy Jedynej oraz wewnętrzną więź jedności i komunii z poszczególnymi Kościołami partykularnymi, a także pomiędzy każdym z nich a Kościołem powszechnym oraz pomiędzy wszystkimi członkami Ludu Bożego. Komuniję tę przeżywa Kościół w perspektywie wzajemności, stosownie do prowadzonej przez siebie specyficznej działalności misyjnej. Nikomu zatem nie można utrudniać uczestniczenia we wzajemnej wymianie miłości i misyjnego dynamizmu Kościoła. Jakość kościelnej komunii wyraża się w gruncie rzeczy w konkretnym zaangażowaniu wszystkich i docieraniu do człowieka w konkretnych sytuacjach jego życia.

Trzeba, aby o zaangażowanych w powszechną misję chrześcijańskich wspólnotach również dzisiaj można było powiedzieć, że działają ożywione „jednym duchem i jednym sercem” (Dz 4,32).

3. Instytucje misyjnej współpracy

Z duchowej komunii w Kościele wynika potrzeba komunii widzialnej i organicznej, tak aby różne zakresy odpowiedzialności i zadań były w sposób uporządkowany ze sobą po-

---

¹⁵ Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XI 1990), n. 77: AAS 83 (1991), s. 324-325; por. także: tamże, n. 90: AAS 83 (1991), s. 336-337.

wiązane i stanowiły również widzialną jedność¹⁶. Najwyższy Autorytet Kościoła, umocniony długim i pozytywnym doświadczeniem, postanowił, że „prowadzeniem i koordynowaniem” działań i inicjatyw w zakresie współpracy misyjnej na całym świecie powinien zajmować się jeden organ centralny, a mianowicie Kongregacja Ewangelizacji Narodów¹⁷.

Kongregacja ta, będąc centralnym organem w zakresie prowadzenia i koordynowania ewangelizacji oraz współpracy misyjnej, sprzyja jedności między różnymi podmiotami odpowiedzialnymi za współpracę misyjną na różnych poziomach, ponieważ działając z mandatu Papieża i w wymiarze uniwersalnym, gwarantuje, że ich działania będą mogły rozwijać się tak, aby wszyscy w sposób uporządkowany i „zgodnie przykładali się do budowy Kościoła”¹⁸.

Kościół lokalny, zarówno na szczeblu krajowym wraz z Komisjami Misyjnymi Konferencji Biskupów, jak i na szczeblu diecezjalnym mają w swoim zakresie podobną rolę.

Pod kierunkiem Kongregacji Ewangelizacji Narodów działa wiele kościelnych instytucji, których specyficznym celem jest współpraca misyjna. Stanowią one wyraz różnorodnych form obecności Ducha Świętego, umacniającego Kościół od wewnątrz, aby mógł prowadzić dzieło ewangelizacji całej ludzkości. Wśród tych instytucji należy wymienić różne instytuty życia konsekrowanego, stowarzyszenia życia apostołskiego, stowarzyszenia świeckich, ruchy chrześcijań-

---

¹⁶ Tamże, n. 75: AAS 83 (1991), s. 322-323.

¹⁷ Por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 29; Jan Paweł II, Konst. apost. *Pastor Bonus* (28 VI 1988), art. 85; AAS 80 (1988), s. 881.

¹⁸ Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 28; Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 75: AAS 83 (1991), s. 322-323.

skie, grupy wolontariatu itd. Mając autonomiczne struktury i organizację, działają one skutecznie na szerokim i zróżnicowanym polu współpracy misyjnej, posługując się specyficznymi środkami i metodami w oparciu o własne konstytucje lub statuty.

Działalność Kongregacji Ewangelizacji Narodów w zakresie wspierania i koordynacji współpracy misyjnej w skali powszechnej, jak również działań Konferencji Biskupów oraz poszczególnych Biskupów w skali lokalnej ma ogromne znaczenie dla jedności ducha i działania różnych podmiotów tej współpracy.

Dla ożywienia misyjnej animacji i współpracy Kongregacja Ewangelizacji Narodów posługuje się w sposób szczególny czterema Papieskimi Dziełami Misyjnymi¹⁹.

---

¹⁹ Jan Paweł II, Konst. apost. *Pastor Bonus* (28 VI 1988), art. 91; AAS 80 (1988), s. 883.

WSKAZANIA PRAKTYCZNE

I. Rola Papieskich Dzieł Misyjnych we współpracy misyjnej

4. Współpraca misyjna i cztery PDM

Pierwszorzędną i zasadniczą rolę w dziedzinie współpracy misyjnej odgrywają PDM. Powstały one z inicjatywy swoich charyzmatycznych założycieli zarówno świeckich, jak i duchownych, a ich zadaniem jest wspieranie pracy misjonarzy poprzez animację oraz angażowanie kapłanów, osób konsekrowanych i wiernych świeckich w misyjną współpracę poprzez modlitwę, ofiarowywanie wyrzeczeń, budzenie powołań, dobroczynność i inne konkretne działania na rzecz misji.

Podkreślając, że PDM mają początek charyzmatyczny, należy jednak zaznaczyć, że Kościół zagwarantował ich autentyczność, uznał je i przyjął za swoje przez bezpośrednią interwencję Urzędu Piotra.

Są cztery Papieskie Dzieła Misyjne

Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary – dla rozbudzania wśród wszystkich warstw Ludu Bożego zainteresowania powszechną ewangelizacją i rozwijania między Kościołami lokalnymi duchowej i materialnej pomocy oraz wymiany personelu apostołskiego.

Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci – dla pomagania wychowawcom w stopniowym rozbudzaniu w dzieciach świadomości misyjnej; dla zachęcania dzieci do dzielenia się swą wiarą oraz środkami materialnymi ze swoimi rówieśnikami

w regionach i Kościołach bardziej potrzebujących; dla rozbudzania od wczesnego wieku misyjnych powołań.

Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła – dla uwrażliwiania ludu chrześcijańskiego na znaczenie kapłanów rodzimych na terytoriach misyjnych i zachęcania do duchowej i materialnej współpracy w przygotowywaniu miejscowych kandydatów do kapłaństwa i do życia konsekrowanego.

Papieska Unia Misyjna – dla misyjnej formacji i uwrażliwiania na potrzeby misji kapłanów, seminarzystów, członków instytutów życia konsekrowanego, zarówno męskich, jak i żeńskich, stowarzyszeń życia apostolskiego, a także świeckich misjonarzy i osób bezpośrednio zaangażowanych w animację i pracę na rzecz misji powszechnej. PUM jest jakby duszą innych Działań, ponieważ ci, którzy ją tworzą, mają szczególną możliwość rozbudzania we wspólnotach chrześcijańskich ducha misyjnego oraz intensyfikowania misyjnej współpracy.

Tym czterem Działom przyznane zostało określenie „Papieskie”, gdyż rozwinęły się one przy pomocy Stolicy Świętej, która przyjęła je za swoje i nadała charakter powszechny. Jednakże, „choć są one Działami Papieskimi, należą również do całego Episkopatu i całego ludu Bożego”²⁰.

5. Charakter priorytetowy PDM

Aby urzeczywistnić i wzmocnić misyjną współpracę w Kościele, Papież zarówno sam, jak i poprzez Kongregację Ewangelizacji Narodów zachęca chrześcijan do wszelkich ini-

---

²⁰ Paweł VI, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny* 1968 roku (2 VI 1968): AAS 60 (1968), s. 401; por. także: Paweł VI, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny* 1976 roku (14 IV 1976); *Enchiridion della Chiesa Missionaria*, II, s. 240.

cjatyw, jakie rodzą się z natchnienia Ducha Świętego i wielkoduszości. W tym dziele ożywiania ducha misyjnego posługuje się jednak przede wszystkim PDM. Dzieła te bowiem „mają jeden wspólny cel, którym jest rozbudzanie w Ludzie Bożym poczucia odpowiedzialności za powszechną misję Kościoła”²¹ i głównym ich zadaniem jest pobudzanie do misyjnej współpracy, koordynowanie jej i zapewnianie równego podziału udzielanej dziełu misyjnemu pomocy. Tym Dziełom „słusznie należy się pierwszeństwo”,²² ponieważ zależą one od Papieża i całego Kolegium Biskupów także w zakresie Kościołów partykularnych.

Natura, cel i specyficzne zadania każdego z tych Dzieł zostały określone bądź potwierdzone w specjalnych Statutach, zatwierdzonych ostatecznie przez Jana Pawła II 26 czerwca 1980 roku i obowiązujących w całym Kościele. W obecnych warunkach PDM stanowią praktyczne narzędzie rozwoju współpracy misyjnej w specyficznych zakresach działania czterech Dzieł.

Z uwagi na ich naturę i znaczenie konieczne jest, aby istniały one i działały we wszystkich Kościołach partykularnych, zarówno tych o dawnej tradycji, jak i młodych. Dzięki ich działalności obowiązek współpracy misyjnej przeniknie świadomość Kościoła.

6. Zależność PDM od Kongregacji Ewangelizacji Narodów i od Konferencji Biskupów

Najwyższe kierownictwo PDM zostało powierzone przez Papieża Kongregacji Ewangelizacji Narodów. Do niej to zatem

---

²¹ Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 84: AAS 83 (1991), s. 330-331.

²² Tamże; por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n.38.

„należy (...) kierowanie i koordynowanie na całym świecie samą ewangelizacją narodów i współpracą misyjną, przy zachowaniu kompetencji Kongregacji Kościołów Wschodnich”²³. PDM są więc podległe Kongregacji Ewangelizacji Narodów, która winna nimi kierować z uwagą, sprzyjać ich rozwojowi i upowszechnianiu się we wszystkich diecezjach²⁴.

Kierowanie tymi Działami w zakresie rozwijania ich działalności na różnych terytoriach powierzone jest zgodnie ze Statutami także Konferencjom Biskupów i poszczególnym Biskupom diecezjalnym²⁵.

Równoczesna zależność od Kongregacji Ewangelizacji Narodów, Konferencji Biskupów i poszczególnych Biskupów wymaga w praktycznej realizacji zadań tych Dział uporządkowanego programowania autentycznej współpracy na różnych płaszczyznach odpowiedzialności oraz wyraźnego określenia udziału w tych samych środkach dla osiągnięcia jednego, wspólnego celu.

Przy zachowaniu zasady zależności PDM od Kongregacji Ewangelizacji Narodów i od Biskupów należy się im, zgodnie z ich prawami, słuszną autonomią, uznaną przez kompetentną władzę i określona we własnych Statutach. Autonomia ta przejawia się w sposób szczególny w dynamizmie szukania odpowiednich dróg współpracy, umożliwiających właściwą odpowiedź na wyzwania rzeczywistości misyjnej, która ustawicznie zmienia się i wymaga wciąż nowych form interwencji.

---

²³ Jan Paweł II, Konst. apost. *Pastor Bonus* (28 VI 1988), art. 85; AAS 80 (1988), s. 881.

²⁴ Por. tamże, AAS 80 (1988), s. 883.

²⁵ Por. Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 85; AAS 83 (1991), s. 330-331.

7. Dyrektor Krajowy PDM

W każdym kraju winien być w zasadzie tylko jeden Dyrektor Krajowy dla wszystkich czterech PDM, o ile takie istnieje, albo dla umożliwienia realizacji wszystkich czterech celów, do których one zmierzają. W niektórych przypadkach jeden Dyrektor może być wyznaczony dla kilku krajów.

Nominacja Dyrektora Krajowego należy do Kongregacji Ewangelizacji Narodów, po przedstawieniu przez Konferencję Episkopatu za pośrednictwem Przedstawicielstwa Stolicy Apostolskiej najlepiej trzech kandydatów.

Okres pełnienia tego obowiązku trwa 5 lat i może być ponowiony na kolejne pięciolecie zazwyczaj tylko jeden raz.

8. Obowiązki Dyrektora Krajowego PDM

Podstawowym obowiązkiem Dyrektora Krajowego jest rozwijanie działalności PDM i kierowanie nimi w kraju oraz koordynowanie ich funkcjonowania w poszczególnych diecezjach.

W pełnieniu wszystkich obowiązków związanych ze swoim urzędem Dyrektor winien wiernie przestrzegać Statutów, a także ewentualnych innych norm Stolicy Świętej i szczegółowych wytycznych Konferencji Biskupów.

Wszyscy Dyrektorzy Krajowi zobowiązani są do czynnego udziału w zebraniach, które według Statutów są dla nich zwoływane w celu studiowania wspólnych problemów i programowania rozdziału pomocy ze zwróceniem należytej uwagi na potrzeby każdego Kościoła na misjach, zgodnie z kryteriami równości i z zachowaniem priorytetów. Dyrektorzy przedstawiają odpowiednim Sekretariatom Generalnym ra-

porty finansowe i sprawozdania z działalności Dzieł, sporządzane według otrzymanych wskazówek.

W żadnym wypadku Dyrektorzy Krajowi nie powinni przeznaczać na cele i dzieła partykularne ofiar wiernych zebranych na misje *ad gentes* czy to w Światowym Dniu Misyjnym, czy przy innych specjalnych okazjach. To wiążące ich w sumieniu polecenie jest niezbędne dla zachowania równego i powszechnego rozdziału pomocy, którą PDM zapewniają w imieniu Papieża i Kolegium Biskupów.

9. Dyrektor Diecezjalny PDM

W poszczególnych diecezjach wypada, aby Biskup powierzył tej samej osobie obowiązek Delegata Biskupiego do spraw misji oraz Dyrektora Diecezjalnego PDM. Osoba ta winna być członkiem rady kapłańskiej lub duszpasterskiej. Jeżeli z poważnych względów Biskup wybiera dwie różne osoby, wówczas Delegat Biskupi winien dawać jak najszersze poparcie Dyrektorowi Diecezjalnemu, aby PDM stanowiły również w diecezjach autentycznie uprzywilejowane narzędzie misyjnej animacji i współpracy²⁶.

II. Struktury Konferencji Biskupów służące współpracy misyjnej

10. Ustanowienie Komisji Episkopatu do Spraw Misji²⁷

Ze względu na wspólną odpowiedzialność misyjną Biskupów każdy Episkopat winien ustanowić specjalną Komisję

---

²⁶ Por. KPK, kan. 791, 2°.

²⁷ Por. tamże, kan. 782.

Episkopatu do Spraw Misji²⁸. Zadaniem takiej Komisji jest umacnianie ewangelizacji *ad gentes*, różnorodne formy animacji i współpracy misyjnej oraz utrzymywanie kontaktów z Kongregacją Ewangelizacji Narodów i Konferencją Episkopatu w celu zagwarantowania jedności w działaniu. Dynamizm i zdolności koordynacyjne tej Komisji sprzyjają w sposób szczególny misyjnej współpracy w danym kraju.

11. Zadania Komisji Episkopatu do Spraw Misji

Do głównych zadań Komisji Episkopatu do Spraw Misji należy:

a. Sugerowanie i zachęcanie do podejmowania odpowiednich inicjatyw służących misyjnej formacji duchowieństwa, wspieraniu Instytutów Misyjnych i rozwijaniu w Kościołach lokalnych świadomości misyjnej, tak aby wierni osobiście angażowali się w ewangelizację *ad gentes* i w misyjną współpracę.

b. Popieranie PDM we wszystkich diecezjach oraz zapewnianie im możliwości zachowania określonej w Statutach specyfiki i skutecznego działania.

c. Czuwanie nad tym, by wszystkie zebrane ofiary zostały w całości przekazane na rzecz wspólnego funduszu misyjnego przy Sekretariatach Generalnych PDM w celu zapewnienia równego i proporcjonalnego rozdziału pomocy wszystkim młodym Kościołom i wszystkim działaniom związanym z powszechną misją *ad gentes*²⁹.

---

²⁸ Por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 38; Paweł VI, List apost. *Ecclesiae sanctae* (6 VIII 1966), III, art. 9: AAS 58 (1966), s. 784.

²⁹ Por. Pius XI, Motu proprio *Romanorum pontificum* (3 V 1922) n. IXX: AAS 14 (1922), s. 327; Paweł VI, List apost. *Ecclesiae sanctae* (6 VIII 1966), III, art. 8: AAS 58 (1966), s. 784.

d. Zaproponowanie Konferencji Episkopatu wysokości sumy, jaką każda diecezja, proporcjonalnie do swoich dochodów, zobowiązana jest przekazać co roku za pośrednictwem Kongregacji Ewangelizacji Narodów na działalność misyjną. Wkład ten uznaje się za niezbędny, zważywszy że w związku z rozwojem misji potrzeby coraz bardziej wzrastają i spontaniczne ofiary wiernych nie mogą ich zaspokoić³⁰.

e. Popieranie i koordynowanie wszelkich inicjatyw współpracy misyjnej, tak aby żadna z nich nie szkodziła innej oraz troska o to, by zawsze zachowany był powszechny i priorytetowy charakter PDM.

f. Inspirowanie i organizowanie współpracy instytutów życia konsekrowanego oraz stowarzyszeń życia apostołskiego ukierunkowanych całkowicie bądź w określonym zakresie na formację i animację misyjną wiernych czy też na misyjną współpracę prowadzoną w ścisłej łączności z PDM. Tym instytutom i stowarzyszeniom Komisja winna umożliwiać także działania na rzecz własnych dzieł, prowadzone w ustalonych granicach i z poszanowaniem ogólnych potrzeb misji *ad gentes*. Ich bowiem wypróbowanemu oddaniu i cennemu doświadczeniu w zakresie działalności misyjnej³¹ należy się nie tylko uznanie, lecz konieczne jest też otoczenie troską, zgodnie z ich specyficznym duchem, powołań *ad vitam*, które słusznie uważa się za wzorzec zaangażowania misyjnego całego Kościoła³².

---

³⁰ Por. KPK, kan. 791, 4°; Paweł VI, List apost. *Ecclesiae sanctae* (6 VIII 1966), III, art. 8: AAS 58 (1966), s. 784; Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 38.

³¹ Por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 27.

³² Por. Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 66: AAS 83 (1991), s. 314-315.

12. Krajowa Rada Misyjna

W celu osiągnięcia większej jedności i skuteczności podejmowanych inicjatyw w dziedzinie animacji i współpracy misyjnej oraz uniknięcia konkurencji czy podwójnego działania Konferencja Episkopatu powinna powołać Krajową Radę Misyjną, którą będzie posługiwała się w planowaniu, kierowaniu i nadzorowaniu głównych działań współpracy misyjnej na szczeblu krajowym.

Obok Przewodniczącego Komisji Episkopatu do Spraw Misji, który tą Radą kieruje, w jej skład wchodzi: Dyrektor Krajowy PDM, Sekretarze Krajowi PDM oraz ich delegaci, kapłani diecezjalni wybrani przez Komisję Episkopatu do Spraw Misji, delegaci instytutów misyjnych i innych instytutów życia konsekrowanego oraz stowarzyszeń życia apostołskiego działających na terytoriach misyjnych wskazani przez Krajową Radę Wyższych Przełożonych, a także delegaci misyjnych stowarzyszeń świeckich wskazani przez osoby, które nimi kierują. Liczbę i proporcje członków Krajowej Rady Misyjnej ustanawia Konferencja Episkopatu lub Komisja Episkopatu do Spraw Misji³³.

PDM mogą przedkładać Radzie ważne problemy rangi krajowej, które wymagają zbadania i rozwiązania w klimacie jedności tych wszystkich, którzy we współpracę misyjną są zaangażowani. Do Krajowej Rady należy przedkładanie niektórych z tych kwestii Konferencji Episkopatu w celu podjęcia odpowiednich decyzji.

Tam, gdzie ustanowione są także Rady Regionalne, ich struktura i funkcjonowanie są analogiczne do Rady Krajowej.

---

³³ Por. Paweł VI, List apost. *Ecclesiae sanctae* (6 VIII 1966), III, art. 11: AAS 58 (1966), s. 784.

Oprócz Krajowej Rady Misyjnej, ustanowionej przez Konferencję Episkopatu, PDM mają, zgodnie ze swymi Statutami, własną Radę Krajową.

III. Koordynacja współpracy misyjnej w poszczególnych krajach

13. Wskazania dla koordynacji instytucji krajowych

W celu zapewnienia dobrej koordynacji działań Stolicy Apostolskiej i Konferencji Episkopatów w dziedzinie współpracy misyjnej zaleca się, by Komisje Episkopatów do Spraw Misji skorzystały z następujących wskazań:

a) Przede wszystkim należy podkreślać kierowane do Biskupów i instytucji zaangażowanych w misję *ad gentes* zaproszenie Papieży do czynnej i wiernej współpracy z Kongregacją Ewangelizacji Narodów. Współpraca ta ma swoją podstawę prawną w autorytecie nadanym tej Kongregacji przez Papieża³⁴ i jest koniecznym wymogiem owej jedności apostolskiej, o którą Pan modlił się podczas Ostatniej Wieczerzy: „Jak Ty, Ojczy, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał” (J 17,21). Na płaszczyźnie praktycznej PDM powinny odnosić się do Konferencji Episkopatu i do poszczególnych Biskupów jako do odpowiedzialnych za współpracę misyjną na danym terytorium, podobnie Konferencja Episkopatu i Biskupi powinni odnosić się do PDM.

b. Programy PDM winny być zintegrowane z duszpasterskimi programami Kościoła w danym kraju, tak by współ-

---

³⁴ Por. Jan Paweł II, Konst. apost. *Pastor Bonus* (28 VI 1988), art. 85-92: AAS 80 (1988), s. 881-883.

praca misyjna nie jawiła się jako element samoistny³⁵, ale była rzeczywiście włączona w kontekst duszpasterski. Taką integrację zapewni przedkładanie Konferencji wspólnych propozycji Komisji Episkopatu do Spraw Misji i Dyrekcji Krajowej PDM.

To, co zostało powiedziane o promocji współpracy misyjnej w kraju, odnosi się analogicznie do poszczególnych diecezji, w których Dyrektor PDM powinien być członkiem Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej.

c. Papieskim Dzielom Misyjnym powinna być przyznana i zapewniona zarówno w poszczególnych diecezjach, jak i w całym kraju rola oficjalnego narzędzia Kościoła powszechnego, która należy się im z ustanowienia. W tym narzędziu misyjnej współpracy jednoczą się bowiem i realizują w hierarchicznej harmonii misyjne zadania Papieża, działającego przede wszystkim przez Kongregację Ewangelizacji Narodów oraz Kolegium Biskupów i każdego Biskupa³⁶.

d. Gdy chodzi o pomoc finansową będącą owocem Światowego Dnia Misyjnego lub innych zbiórek na rzecz misji, należy zwracać uwagę, aby za pośrednictwem Dyrekcji Krajowej każda diecezja przysyłała w ustalonym terminie do odpowiedniego Sekretariatu Generalnego wszystkie spontaniczne ofiary wiernych złożone na PDM, a do Kongregacji Ewangelizacji Narodów subwencję proporcjonalną do własnych dochodów, zgodnie ze wskazaniem Konferencji Episkopatu. Należy bezwzględnie przestrzegać zasady, że „ofiary

---

³⁵ Por. Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 66: AAS 83 (1991), s. 329-330.

³⁶ Por. KPK, kan. 782, 791.

składane przez wiernych na określony cel mogą być wykorzystane jedynie do tego celu”³⁷.

e. Dyrektor Krajowy PDM niech w Komisji Misyjnej Episkopatu znajduje autentyczną pomoc w pełnieniu swojej służby, którą powinien cechować duch współpracy, nigdy zaś konkurencji z innymi odpowiedzialnymi i pracującymi na rzecz misji.

f. Jest rzeczą pożyteczną, aby Przewodniczący Komisji Misyjnej Episkopatu był zapraszany na doroczne spotkania krajowe PDM, co umożliwiałoby mu śledzenie z bliska ich działalności zarówno w fazie programowania, jak i kontroli.

g. Dyrektor Krajowy natomiast nie powinien być wyłączany z obrad i dyskusji dotyczących inicjatyw misyjnych Komisji Misyjnej Episkopatu. W ten sposób będzie mu łatwiej pełnić swoją funkcję w duchu jedności ze wskazaniami oraz decyzjami Pasterzy Kościoła lokalnego. Dyrektora Krajowego należy związać z Komisją Episkopatu do Spraw Misji w sposób możliwie najbardziej skuteczny.

14. Wskazania dotyczące form łączności Dyrektora Krajowego PDM z Komisją Episkopatu do Spraw Misji

Konieczność ścisłych powiązań Dyrektora Krajowego z Komisją Misyjną Episkopatu może znaleźć pozytywne rozwiązanie nie tylko dzięki duchowi wspólnoty, lecz także dzięki uwarunkowaniom strukturalnym na płaszczyźnie organów krajowych.

W związku z tym Kongregacja Ewangelizacji Narodów zachęca do pełnego porozumienia między odpowiedzialny-

---

³⁷ Por. tamże, kan. 1267 § 3; por. kan. 791, 4°.

mi i działającymi w dziedzinie współpracy misyjnej w kraju, przedkładając Komisjom Misyjnym oraz Dyrektorom Krajowym sposoby jego aktualizacji. Należy więc mieć na uwadze, że:

a. Określonej struktury, która regulowałaby relacje między Komisją Episkopatu do Spraw Misji i Krajową Dyrekcją PDM, nie można określić w ten sam sposób dla wszystkich krajów ani a priori, lecz w każdym przypadku powinna ona być ustalana na drodze wzajemnego dialogu.

b. Jedną z konkretnych form jest mianowanie Dyrektora Krajowego Sekretarzem Komisji Episkopatu do Spraw Misji.

c. Można też wybrać w sposób dowolny inne formy, o ile zachowany zostanie zawsze ten sam cel: jedność ducha i działania oraz o ile nie spowodują one zamieszania pomiędzy różnymi zakresami odpowiedzialności.

IV. Relacje między Kongregacją Ewangelizacji Narodów i Konferencjami Biskupów we współpracy misyjnej

15. Sugestie dotyczące ich wzmacniania

Aby współpraca misyjna mogła się rozwijać, konieczne jest ożywianie twórczych i dynamicznych relacji pomiędzy Kongregacją Ewangelizacji Narodów i Konferencjami Biskupów. Stąd też każda inicjatywa kontaktu godna jest pochwały i zachęty, ponieważ takie inicjatywy zawsze niosą z sobą pewien bodziec współpracy na rzecz misji.

Dlatego z okazji wizyt *ad limina* daje się wszystkim Konferencjom Biskupów i poszczególnym Biskupom możliwość spotkań w Kongregacji Ewangelizacji Narodów, wraz z zapewnieniem pełnej dyspozycyjności głównych odpowie-

działnych w zakresie informacji i programowania. W czasie tych spotkań uprzywilejowaną dziedzinę stanowi współpraca misyjna w jej różnych aspektach, także w aspekcie komunii i wzajemnej miłości między Kościołami.

Ponadto Przewodniczących Komisji Misyjnych zaprasza się nie tylko do indywidualnych wizyt w Kongregacji Ewangelizacji Narodów, ale także do udziału w spotkaniach na temat współpracy misyjnej organizowanych przez Kongregację okresowo czy okolicznościowo w Rzymie bądź w innych centralnych miejscach. Podobnie przedstawiciele Kongregacji Ewangelizacji Narodów zapraszani są do udziału w krajowych czy kontynentalnych spotkaniach na temat współpracy misyjnej organizowanych przez Konferencje Biskupów. Wzajemny udział w spotkaniach poświęconych problematyce misyjnej, połączony z wymianą doświadczeń i inicjatyw, będzie sprzyjał współpracy misyjnej, a tym samym będzie pożyteczny dla dzieła powszechnej ewangelizacji Kościoła i umocni więzy współpracy i jedności między Stolicą Apostolską a Kościołami partykularnymi, a także między poszczególnymi wspólnotami kościelnymi.

V. Specjalne i nowe formy współpracy misyjnej

16. Posyłanie personelu na terytoria misyjne

Aktualność i znaczenie specjalnego powołania *ad vitam* potwierdzają instytuty misyjne. Jednakże ważna jest też ta szczególna forma współpracy misyjnej między Kościołami, w ramach której niektórzy kapłani diecezjalni, zwani „Fidei donum”, jak również zakonnicy i zakonnice, a także ludzie

świeccy posyłani są do Kościołów na terenach misyjnych, by tam przez pewien czas współpracowali w apostołstwie. Stąd też Kościół zachęca do dalszego jej rozwijania³⁸. Dla realizacji tej formy kościelnej komunii i współpracy misyjnej zalecana jest, oprócz przestrzegania norm kanonicznych,³⁹ konsultacja z Kongregacją Ewangelizacji Narodów i z własną Konferencją Biskupów.

17. Kryteria posyłania personelu

Aby posyłanie personelu do jakiegoś okręgu misyjnego dokonywało się w sposób stabilny, należy obok wyżej wspomnianych warunków wziąć pod uwagę również następujące kryteria:

a. Kapłani „Fidei donum”, którzy pracując na misjach „w sposób szczególny uwidaczniają więź komunii pomiędzy Kościołami”, powinni być wybierani spośród najlepszych i powinni być zdolni, a także należycie przygotowani do czekającej ich szczególnej służby⁴⁰. Kiedy zaś definitywnie powracają, niech zostaną przyjęci i włączeni do grona prezbiterów i do duszpasterstwa diecezjalnego, gdzie ich cenne doświadczenie będzie mogło być wykorzystane w prowadzeniu formacji misyjnej wspólnot kościelnych.

b. Członkowie instytutów życia konsekrowanego, zarówno czynnego, jak i kontemplacyjnego, angażowani są w działalność misyjną zgodnie ze swoim szczególnym charyzmatem.

---

³⁸ Por. Sobór Wat. II, Dekr. *Ad gentes*, n. 38; 41; Dekr. *Christus Dominus*, n. 6; Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 68; 85; AAS 83 (1991), s. 316.

³⁹ Por. KPK, kan. 271, 790.

⁴⁰ Por. Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 68; 85; AAS 83 (1991), s. 316.

Ich misyjne zaangażowanie jest szczególnie cenne, zwłaszcza ze względu na świadectwo, jakie mocą swojego poświęcenia się Bogu dla Jego chwały i naśladowania Chrystusa w służbie ludziom mogą dać głoszonym przez Kościół wielkim wartościom ewangelicznym⁴¹.

c. Należy docenić też znaczący wkład w misyjne dzieło Kościoła ludzi świeckich, których odpowiedzialność misyjna zakorzeniona jest w sakramencie chrztu. Wkład ten uwiadcza się zwłaszcza w tych sytuacjach, w których ludzie mogą poznać Chrystusa jedynie za ich pośrednictwem, poprzez zaangażowanie wielu mężczyzn i kobiet zgodne z ich świeckim charakterem i z ich powołaniem do szukania Królestwa Bożego pośród spraw doczesnych, przez kierowanie się chrześcijańskimi zasadami⁴².

18. „Kościół bliźniacze” we współpracy misyjnej

Ważne znaczenie mają też formy bezpośredniej współpracy między Kościołami znane pod nazwą „Kościółów bliźniaczych”. Należy jednak starać się, by nie ograniczać swojego zakresu działania do jednego tylko celu i nie izolować się od innych, ogólnych inicjatyw współpracy misyjnej, zwłaszcza tych, które prowadzone są przez PDM i które umożliwiają zachowanie zasady powszechnej równości w rozdziale pomocy. Ponadto w realizacji tego szczególnego typu współpracy nie należy pomijać uważnej oceny stylu życia danego Kościoła, uwzględniającej jego kontekst, a także form dialogu z władzami diecezjalnymi. Krajowa Dyrekcja PDM powinna być

---

⁴¹ Por. KPK, kan. 574 § 2, 675, 783; Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 69; 85: AAS 83 (1991), s. 317-318.

⁴² Por. KPK, kan. 225.

informowana o nawiązywaniu relacji „bliźniaczych” przez diecezje czy parafie.

19. Obecne sytuacje wymagające szczególnych interwencji

Nowe zjawiska społeczne współczesnego świata, zwłaszcza sytuacje związane z upowszechnianiem się ludzkiej mobilności, wymagają nowych odpowiedzi, wyrażających się w nowych formach współpracy misyjnej. Te nowe formy należy badać i programować z wielką troską również na szczeblu lokalnym. W związku z tym trzeba pamiętać i z należytą uwagą dostosować się do następujących wskazań Najwyższej Władzy Kościoła⁴³.

a. Masowe zjawisko turystyki o charakterze międzynarodowym wraz ze współczesną rzeczywistością wzrastającej migracji wymaga od chrześcijan świadectwa wiary i ewangelicznej miłości, przejawiającej się m.in. w postawie pełnej szacunku wobec innych kultur.

b. Odwiedziny terytoriów misyjnych, także te, które organizowane są w celu wniesienia tam wkładu swojej pracy, zwłaszcza przez grupy ludzi młodych, aby mogły osiągnąć swój cel w zakresie dojrzewania do bezpośredniego uczestniczenia w rzeczywistości misyjnej, wymagają pogłębionej motywacji w duchu ewangelicznym, właściwego przygotowania i duchowego oraz pastoralnego prowadzenia, a także wyrażonego powiązania z posłaniem misyjnym przez Biskupa. Nie należy też lekceważyć znaczenia dla formacji misyjnej związanych z tym bezpośrednich doświadczeń kapłanów, a także samych Biskupów.

---

⁴³ Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 37, 82: AAS 83 (1991), s. 282-286, 328-329.

c. Wymogi studiów i pracy prowadzą wielu chrześcijan młodych Kościołów na terytoria od dawna chrześcijańskie, jak również wielu chrześcijan, zarówno z Kościołów młodych, jak i starożytnych, do zamieszkania na terytoriach, gdzie chrześcijaństwo stanowi mniejszość bądź jest mało znane czy wprost zwalczane. W takich sytuacjach wymagana jest szczególna i skoordynowana troska Konferencji Biskupów⁴⁴, ażeby wierni ci nie byli pozbawieni opieki religijnej i pozostawieni samym sobie. Kiedy zjawisko to staje się liczebnie znaczne, jest rzeczą pożyteczną, ażeby Kościoły z krajów pochodzenia interweniowały, nawiązując kontakt z Kościołami, które przyjmują ich wiernych.

d. W krajach od dawna chrześcijańskich bardzo często tworzą się trudne do uchwycenia i oceny liczbowej grupy niechrześcijan, dla których oprócz gościnności i promocji ludzkiej pożądana jest pierwsza ewangelizacja. Wynikający stąd obowiązek zaangażowania w misyjne posłannictwo Kościoła spoczywa wprost, choć w zróżnicowanym stopniu, na Biskupach i proboszczach wraz z ich współpracownikami, a także na wspólnotach chrześcijańskich. Komisja Episkopatu do Spraw Misji w łączności z PDM powinna poczuwać się do obowiązku interesowania się tymi emigrantami. Do współpracy należy włączyć misjonarzy, którzy powrócili z krajów pochodzenia tych ludzi, jak i osoby ich narodowości. Oprócz niechrześcijan-emigrantów w Kościołach o starej tradycji chrześcijańskiej znajdują się też miejscowi ludzie dorośli, którzy nie są ochrzczeni. Oni również nie mogą być zaniedbywani w dziele pierwszej ewangelizacji. Sytuacje te są zwykle bardzo złożone i dla wielu Kościołów stanowią nowe

---

⁴⁴ Por. KPK, kan. 792.

wyzwanie. Zmieniają one też granice zarówno misji *ad gentes*, jak i misyjnej współpracy.

20. Współpraca misyjna jako wymiana darów między Kościołami

U wszystkich chrześcijan winna dojrzeć świadomość, że „współpracować w dziele misyjnym znaczy nie tylko dawać, ale także umieć przyjmować. Wszystkie Kościoły partykularne, młode i stare, wezwane są do tego, by dawać i przyjmować na korzyść misji powszechnej. Żaden z nich nie może zamykać się sam w sobie”⁴⁵. Należy kłaść nacisk na wymóg „otwierania się na powszechność Kościoła i unikanie wszelkiego rodzaju partykularyzmu, ekskluzywizmu czy poczucia samowystarczalności”⁴⁶. Poza tym należy z mocą zachęcać wszystkie Kościoły partykularne do zachowywania „uniwersalistycznego zmysłu wiary, a więc dawania i przyjmowania od innych Kościołów darów duchowych, doświadczeń duszpasterskich, doświadczeń związanych z pierwszym przepowiadaniem i ewangelizacją, jak też pracowników apostołskich i środków materialnych”⁴⁷.

Kongregacja Ewangelizacji Narodów ze swej strony zachęca do tej międzykościelnej wymiany, która jest konkretnym owocem owej powszechnej komunii, jaką Chrystus gwarantuje Kościołowi wraz ze swoją żywą i czynną obecnością. Jednakże uważa przy tym za pożyteczne zwrócenie uwagi na pewne nowe zjawisko. Otóż brak powołań w niektórych

---

⁴⁵ Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio* (7 XII 1990), n. 85: AAS 83 (1991), s. 331-332.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Tamże.

dawno już ustanowionych Kościołach prowadzi niejednokrotnie do szukania personelu, szczególnie kapłanów i sióstr zakonnych, na terytoriach misyjnych w zamian za inną pomoc, zwłaszcza finansową. I tak przy najlepszych intencjach młode Kościoły pozbawiane są znacznych sił apostoelskich, absolutnie niezbędnych dla ich życia chrześcijańskiego i dla rozwoju ewangelizacji wśród ludności w znacznej mierze jeszcze nie ochrzczonej. Biorąc pod uwagę, iż komunია kościelna powinna sprzyjać, a nie przeszkadzać misji *ad gentes* i wzrostowi młodych Kościołów, konieczne jest, aby tego rodzaju działania były ograniczone i uporządkowane.

Zakończenie

21. Misja *ad gentes* trwa nieprzerwanie

„Już od czasów apostoelskich Kościół pełni nieprzerwanie swą misję w łonie powszechnej ludzkiej rodziny (...). Kościół także w przyszłości pozostanie Kościołem misyjnym: misyjność należy bowiem do jego natury”⁴⁸. Te jednoznaczne stwierdzenia Ojca Świętego Jana Pawła II skłaniają Kongregację Ewangelizacji Narodów do wyrażenia pełnego uznania tym, którzy z powołania Bożego i mandatu Kościoła wielkodusznie poświęcają się prowadzeniu misji *ad gentes*. Misja ta bowiem pozostaje nie tylko bardzo ważną, ale staje się też zadaniem coraz pilniejszym. Dlatego Kongregacja pragnie również dodać odwagi tym wszystkim, którzy czynnie zaangażowani są w różnorakie formy współpracy misyjnej,

---

⁴⁸ Jan Paweł II, List. apost. *Tertio millennio adveniente* (10 XI 1994) n. 57: AAS 87 (1995), s. 39-40.

znając dobrze ducha wiary, wielkoduszności i ofiary, jakiej ona wymaga.

Zawarte w tej Instrukcji normy i wytyczne, ograniczające się do określonych praktycznych aspektów, mają służyć odnowie koordynacji pracy różnych instytucji działających na rzecz misji, zwłaszcza Konferencji Biskupów i PDM. Kongregacja Ewangelizacji Narodów docenia dojrzejące w ostatnich latach pozytywne doświadczenia, z uwagą też śledzi i jest otwarta na potrzeby wynikające z obecnych sytuacji, w związku z czym zachęca do nowych działań i nowych inicjatyw. Uważa ona, że w ten sposób wnosi ważny wkład w odnowę i w rozwinięcie współpracy misyjnej, która stanowi niezbędne zaplecze dla prowadzenia misji *ad gentes*. Z ufnością więc powierza macierzyńskiej opiece Maryi, która jest Gwiazdą Ewangelizacji, wszystkich przyczyniających się do tego, by głoszenie zbawienia w Chrystusie dotarło na krańce ziemi (por. Dz 1,8).

Powyższa Instrukcja została przedstawiona Ojcu Świętemu przez niżej podpisanego Kardynała Prefekta podczas audiencji w dniu 10 września 1998 roku. Ojciec Święty zatwierdził ją i nakazał jej opublikowanie.

Rzym, Pałac Kongregacji Ewangelizacji Narodów, w Święto św. Teresy od Dzieciątka Jezus, patronki misji, 1 października 1998

Józef Kard. Tomko
Prefekt
+ Marcello Zago
Sekretarz

Czasopisma Papieskich Dzieł Misyjnych

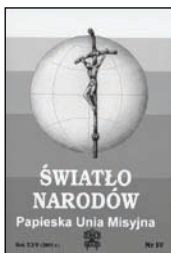
Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary
i Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła

Misje Dzisiaj

Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci

Świat Misyjny

Papieska Unia Misyjna

Światło Narodów

Czasopisma misyjne wydawane przez zgromadzenia zakonne i diecezje

**Echo z Afryki
i innych kontynentów**

Siostry Misjonarki św.
Piotra Klawera

Głosie Ewangelii

Diecezjalne Dzieło Misyjne,
Tarnów

Horyzonty Misyjne

Pallotyński Sekretariat
Misyjny Prowincji
Zwiastowania Pańskiego

Kombonianie

Misjonarze Kombonianie

Misje Salezjańskie

Salezjański Ośrodek
Misyjny

Misjonarz

Księża Werbiści

Misyjne Drogi

Misjonarze Oblaci
Maryi Niepokalanej

Posłaniec Ducha Świętego

Zgromadzenie Ducha
Świętego

Pośylam Was

Pallotyński Sekretariat
Misyjny Prowincji
Chrystusa Króla

**Biuletyn Misyjny
Archidiecezji
Gnieźnieńskiej**

Świętowojciechowa Rodzina
Misyjna